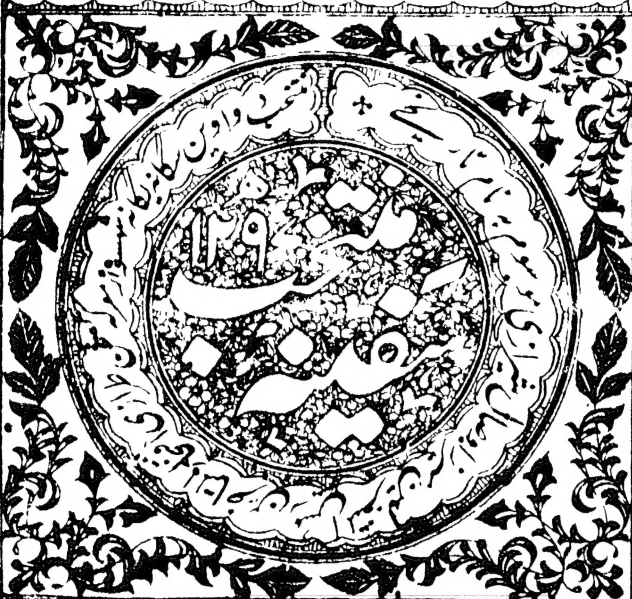

هَذَا الْغُرُورُ

إِنْ مِنْ الدِّينِ لَشَيْءٌ

أَحْسَنُ مِنَ الْمَنِّ كَمَا دَرِينِ زَمَانِ بِجَنِّ أَفْسَسِ

بِأَسَامِ رَاجِي رَحْمَتِ رَبِّهِمَا أَبُو أَحْمَدَاتِ قَلْبِ الدِّينِ أَحْمَدُ

مُطْبَعٌ فِي قَلْبِ كَرْدِي
بِأَسَامِ رَاجِي رَحْمَتِ رَبِّهِمَا

بسم الله الرحمن الرحيم

یافانہ خداوند باندانہ نیروی کہ زبان و جبهه که است نموده تست ترابی بایان ستایش و در نور طاقی که
 ب بیان و ناطقه عنایت نموده تست رسول ترا و آل و اصحاب او را بیکران نیایش و در و از راه لطفت
 پذیر و بحسارت تصور آمیز میگردد پس از قلع آرزو بخون زده بزم ایجاد سید محمود جهانگیر نگرشی تخلص آید
 میکشان فغانه خیال را اصلاحی عالم جاوده بشانان میکده فکر را فروده سرستی بدام که سرچوش با ده
 بر نوبشیر از انرم بر نوبشیر به پیشه جا کرده است و بکوری افسرده طبعان شویشم ساز شور افکنی
 انجمها با ده نیست که سرور آن رخ خماز از پی دارد و نشاط آن اندوه پیشانی بیایان که و شدر با خامه
 رسای مصطفی نخست که نش آن جاوید سورت و کیفیت آن از افعال و ورستیش همه پوش ست
 و تمیشت همه نوش یغنه منتخب و این سگانه دگانه شمس از نو که سخن طراز من قنار المتاخرین و نرس المتفرین
 نیز اوصال شیرازیت که اول به تیغ ثالث رسل ثلاثه شعر حضرت شیخ سعدی و دوم بطر لسان الغیب بنگ
 خواجہ حافظ و سوم بطر خاص خودش رقم فرموده و در میان بخت خوش معانی بر رسته حرفان دریا نوش بزم
 بخندلے را یگان کشوده ساقی این ذوق افزا شراب و ساعی این دلربا انتخاب سخن فهم خندان متقدم
 شعر لے زکات عالیجناب محامد انتاب مولوی ابو محمد عبدالغفور خان بهاد نسیان دوم فیضم را نامزد کردی کار
 حجب سحرے بکار برده غلط کردم طرفه بدیهیای نموده جرعه کشان خستان افکار ازین ششراک با شفا که در شش

با دهنم بگانه است چون بضیافت دل و دماغ پر و از دیریا بند که جناب دی چه نایه و با دهنم نمی سخن شناسی
 داده است و چه منتها به کردن فهم دلمی نماده الحق اگر چه شعر گفتن و مهارت این فرخیز فن خیل و دشوار است
 شعر فهمیدن و بذاق سخن سیدن دشوارتر است و این موجب غلطی که تعلق با شناسند اقامه گوناگون و
 طرز نامه بود مومن و از دار شعر اهم کمتر که را می بینا چو غنی کشمیری پرده از روی این از میکشاید چاکلی می سراید

شعر

شعر گفتن به زور سختن بود لیک فهمیدن به از گفتن بود

این کشتی سر جوش با ده معانی بنام تاریخی سفینه منتخب موسوم است و دار کرد هر حرفش جام
 سرشاری از حقیق مخموم چشمه حریفان چون بر سایه های نشه این می دوا آتش به چشم روشنی دماغ پر دازند
 با فراموشی نسازند و بدعای خیری نوازند

قطعه

بجز عه نوشه جگرش با دهنه ششیر از
 عه و آتش را بشیشه نگرند به
 نوید منتخب نظم کمته سنج و ضبال
 سخنو یک به بین و وجود او شده است
 دهند دل ز کف خویش و الهان سخن
 برزند مفت ز اوراق چند عجب به زحمت
 تبارک الله ازین درج گوهر مضمون
 ز فیض ساقی این با ده حضرت تشانج
 ابام اهل سخن مقتدا به نکته رسان
 ز به سلیقه شایسته سخن فهمی
 همیشه سر به چشم قبول به آزاد

صلای عام بین منته به حریفان را
 که هست لایه ناز بشن و صند بستان را
 مبارک از بکلم من گمزه یلبران را
 طواف خطه ششیر از مرض شردان را
 که داده هر درفش جملوه یوسفستان را
 وسیله شرف صد هزار دیوان را
 که نیست از دش بریا گیش صد کان را
 سر درستی جاوید مفت اخوان را
 که می سر و بوجو دش غرور گیهان را
 بکوزه کوشش و بجای دادم عثمان را
 بود سواد و دوش سخن شناسان را

اشعار منتخب میرزا وصال شیرازی

بغیر دیر مغان دل ندید جاسے را
 وفا کنند کہ بیگانه آشنا سازند
 چشم وفا از کہ بتوان داشت
 زخم چو از تست بندار و زیان
 ہر چند در دور جہان نایاب باشد غمرے
 میر و ز آب آتش ہے این خود و عجب بود وصال
 بیم ز دال نیست اے شاہ ملک حسن
 آہم گواہ سوز دل آمد و لے چہ سوز
 خود آن مجال کو کہ بیوسم جمال دوست
 چرا چون شمع مژپا نثار زمرہ آتش غیرت
 آقامت بلندت مارا بلا ہے چہاں شد
 ستمدار بوقت خور کہ حکیمان ستودہ اند
 مرا از توبہ ستاے توبہ دادے
 آنکہ چون جان بدل حستہ نہا نسبت مرا
 خدا کند کہ در آسمان نباشد باز
 شوق دیار لیلیم جانب نجد مے کشد
 شد نصیب از تیغ او کامیکہ در دل دہستم
 از غیر پرست مجنسل او
 خبر گہی چون بناب عالم مت
 حرف تنے زان لب شیرین بگوئے

کہ فراق مے تنہد از شمع گدائے را
 ترا چہ شد کہ نے پر سے آشنا ہے را
 یار ستمگار فلک بے وفا
 در د کہ از تست نخواہم ہند و دا
 جویم از دریاے جان این گوہر نایاب را
 از سوز دل بین چشم من آتش بزاہد آب را
 زان ناکہ کوش مے کنی داد خواہ را
 در شرع عشق کس نمپذیرد گواہ را
 کان بیوفا گناہ شمار و نگاہ را
 کہ من پروانہ او باشم داو شمع محفلها
 بر جان کس نخواہیم غیر از خود این بلار را
 شرب ہدام نہ کہ شرب ہدام را
 نگو کہ دے جزاک آئند خیرا
 یار دل بود و کنون دشمن جانست مرا
 کہ آہ و زاریست مانیست اختیاری ما
 دل بگمان کہ مے کنم ساز رہ حجاز را
 دشمنیہاے رقیب آخر بکار آمد مرا
 از یار تھے ست محفل ما
 وقت آن خرم کہ گشت از مے خراب
 تا دے ہم نقل مستان ہم شراب

گفتی که یروز عشق بگریزد
عاشق چند آنکه زنده و زرد
از شعر وصال و ز تو در شهر
گفتش عالمی آن زلف ترا مفتونند
چو نخوش و ناخوش گیتی گذشت وصال
وصال باد و بچنگ آمدن بود مشکل
اے کاب خضر زنده و لان خاکپای تست
دوزخ کنایتیست که از خشم و قهر تست
احرام طونش بیگان بهر کوی تست
عاشقی چیست ترک کام و مراد
از عفو تقاضاے کمنه داشت در یفا
جو تو لبی خوشترم از یارے اغیار
این عجب دان که میانه و بر وی نگرستی
عاشق شد که بر درخت بفرد و من وصال
چشمی کردم اگر نامهربان بود
چه جور تا که بمن کرد بهر خاطر غیر
همجو فصال آنکه بولف تو دل
میناے گل از ترشح ابر
بے خورام و زو پندیش وصال از فدا
جان نبرد دوست از همه عالم گزیده ام
چون من بخوشتم نه آفاق گو بسوز

هر جا برویم عشق پادشاه است
بیچاره چون عاشق است رسواست
هر روز هزار فتنه برپاست
گفت ز بهار بازان فتنه که در عالم از دست
خرم آن دل که بهر حال می خرم از دست
و گرنه با گرم شاه رندے آسانست
در سینه آتش تو دزد دل هوای تست
جنت حکایتی که ز لطف و رضای تست
آشوب جان سوختگان از برای تست
و آنکه را مدعاست بوالهوسه است
زان عمر که میوه سفید اندر ره طاعت
اوست سبب عقوبت ز تو کو بغیر شفاعت
طرف تر آنکه دلبانی و کفاری هست
تا که در کوته فغان سایه دیوار هست
که می سوزد مراد مهربان است
بجیر تم که دل از وی هنوز خورسندست
بست ز زنجیر عسلیق برست
پر باد صاف خوشگوار است
ز آنکه با عفو چنان جرم چنین مختصر است
این تحفه نیست مایه چندین نجالت است
ای ناله وقت آن شده که زول بر تریست

دلم چو اشتهرست از نشاط طبعه رقصه
 جهانیاں ہمہ سودہ تیرا سے سودہ کنند
 تو جو پیشہ چو ترک بنما کنے چہ کند
 بر خیزم از ان بزم که با غلبه نشین
 دل رفت و پشون رفت و غم رفت و نام رفت
 میان عاشق و معشوق نسبتی باید
 زین جب وارسے که باری جوید از دشمن وصال
 زما جناح ماحق جزا سے خیر و داد
 یاران شو که ترا یار شود و در هر حال
 عجب جا رست از همه دریاں بهشت سائیش
 به چند جو میکشید از رشک نارغست
 کرو به از رسته به تسبیح ملک و دل
 اگر بدید که انصاف بنگر و شیرین
 خرا یا نخواه باید ساغفن در دام دوست
 به خشم رخ از مهر کشاید که فریب است
 شادی کند از قتل مسلمان که جفا و ست
 صبا فقامی چمن پر رشک سارا ساخت
 عیب صال چند زنده و عاشق
 ز سنگی بایه ملامت که ز ابدان نکلند
 دهن رنگ ترا چو پسته جان گفت
 بنان چو جان و تو جان بهانے از خوبے

بزم یار غمت که چه فوق طاقت ماست
 وصال را چنه سودانیکه با تو اش سود است
 دل وصال که خو کرده است با سمت
 بر خاستم به که نشینم به ندامت
 ناصح کنون نزاع تو با ما چه حاجت است
 به بین که چشم من دیار هر دو خون ریز است
 زین عجب ترین که چشم محبت از یار دشت
 که هر چه پند فراید محبت افسردنت
 یاد آن کن که بهر حال نماید یادت
 عاشق دل شوه هر جا که رود غم با دوست
 خرم کسی که دلبر نامهربان گرفت
 آگه نه که از نگه می توان گرفت
 بهای تیرش فرهاد ملک پر ویز است
 کام یا ناکام باید زیستن بر کام دوست
 با ما چورسد باز چو شد که حجاب است
 ساغر کشد از خون غریزان که شهاب است
 اگر چه نافه سورے هنوز در ناف است
 از زخم مسته شد پئے کار دگر گرفت
 هزار توبه شکستند و ساغر نشکست
 ندیده راه ازین هیچ وصف نتوان گفت
 درست گفت محراب که جان جانان گفت

نگویم از بد صوفی اگر چه راست نبود
 اے دل نماز تست نیاز تو با خدا
 دین و بزرگ دیدن حقست و بندگی
 سر نیاز نشه صبا و لب از شعر وصال
 آن قدر صوفی از ابل صفا خالے شد
 نخت آمده پاک جمد کن بارے
 بر آیدیدہ رو و دکتے نجات وصال
 چنین که عفو تو جبرم عاشقت چه غم
 خراف اہل طریقت نے کبسم لیکن
 وصال زمزمہ شعر و جام صمد ہے
 خانہ پیر سے فرودشن آباد
 پیش چشمے و وصف روے ترا
 قرار در دل ماکیر و شاہ خوبانی شو
 محراب بآن طاق دو ابروے تواند
 وصال عشق بتان گر خلل بدین آرد
 عہد شد روزی استم کہ پرستم رخ خوب
 ز عشق خال زخمت سوزم این عجب حال است
 تابافت وصال دولت نصرت
 صید جسمم خطاب کردے
 خبرش نیست کہ عاشق کو عاشق سوزست
 بچو گوش و بیندیش از فغان وصال

اگر چه در حق زندان هزار بہتان گفت
 گر چه بصورت این حرکات مکر راست
 نے در بلند گفتن اللہ اکبر ست
 تماشا سے چین ست و غزلچوان غیرت
 کہ جھٹ میکہ کلیانک امامت برخواست
 کہ اپنجان روے آخر کہ آمد سے ز نخست
 کہ تخم تو بہ آدم ز آب دیدہ برست
 کہ رو سفید سے من نامہ سیاہ نیست
 نگار و نظربے شہ نایاب نہایت
 چراغ مدرسہ و درس صبحگاه نیست
 کہ خرابے راز و ولنت است دوست
 از جہانم نیم بشن بقدم ہوسن ست
 نبے عزیز شود دیو سفیکہ در چہا بہت
 دل بے سبب نیست کہ داکم بنماز ست
 کسیکہ عشق نور زورانشش نخل ست
 شرک باشد کہ فراموش کنم روز است
 کہ شغلہ و دمن و غیرے در آتش افتاد ست
 از انحر وانش غبار ست
 تا کشتن من شود حرمت
 نیست آگاہ کہ پیمان چہ و پیمان شکن ست
 کہ نجت اینہمہ در نالہ اسل اثر نگداشت

بیاور عارض او فاعل غم ز جلوہ حورا
 من وستی کہ تا بگردست گردون
 اینجوش آن رنبد قدح نوش کہ در روز جزا
 مثال آنجیات سبت وصل و لبس من
 آنسو وہ ام ز رشک وفاے تو بار قریب
 رستم تے و چرخ بکین و تو بے وفا
 نوشم ارے گلگون عجب مکن کہ بدل
 مرا آن خال مشکین تو دانه ست
 بجائے ہر کہ خمر شش در خسار ست
 دیدہ اندازد کہ عمرش بابت زیبا گذشت
 ز بسکہ دور ز خویش و بد دوست نزدیکم
 دلفن و بے ستم از تو مرانہ مہر و نہ کین
 نبوک آہ من از خارہ گذشت اما وصال
 نیبے تو ام کہ ہمہ در رونہ رفعتان طلبند
 با شد نفس پرستے زمینان بر خیزد
 از شاہد و بے کنند تو بہ
 زین کہ ہر روز فزاید غم عشقت ہزل
 وصال از وصل و ہجران ہر دو نالہ
 با اعتماد و فاعل غم ز بارے ما
 اگر فہرشتہ رحمت رود ز خانہ من
 بزہر خشک بہ کردہ ام جوانے عمر

ز شوق قامت ادا یمنم کہ ہول قیامت
 جفا با مدلم ہشیار کرد ست
 چشم رحمت ہمہ برگریہ مستانہ اوست
 کہ کس ندیدہ و سے در زمانہ مشہور ست
 دانم کہ دوستے ترا اعتبار نیست
 چون من کسے بوصل تو امیدوار نیست
 غم تو دارم و سے از برائے دفع غم ست
 مرا آن زلف پُر چین تو دام ست
 یکاے ہر کہ شہدش تلخ کام ست
 در نہ یکسان عمر بر بنیاد و نابینا گذشت
 مرا عجب کہ شناسند عنقریب از دوست
 کسے مہاد بد رنگو نہ بے نصیب از دوست
 چون کم با آن دل سنگین کہ از خارہ گذشت
 و لم آرام نگیرد کہ دلارائے نیست
 کتر از بوسہ از لعل تو دشنامے نیست
 اما ز وصال باورم نیست
 شکر ما در و لم از طالع روز افزونست
 چو کار عشق کارے بوا عجب نیست
 منازہ از پے صیدے کہ میتوانے بست
 بگو برو کہ سگ دوست آشنائے نیست
 شراب خوردن پیرے تفصائے مافاتست

دشمنی باد و بستان آئین خوبانست و بن
 هر که بنی ترسد از بیزوان زبته تاوان گروه
 یار بے چور و جفا گر چه گل بے غارست
 همه کس در پله آسانے کارست و دلم
 گفت بوسه ز لبم چساره بیمارانت
 گفتی که نشان عاشقے چدیت +
 فسر یاد که فسر یاد بگوشت کند راه
 به محفلے که تو سے شمع را بهرم سب
 بفکشم و دل از مهر یار بر نه کنیم
 شغلے در دمن آن بس که ناوک تو نجست
 بهر تلخی نگفت آن از لب امسل
 در دما بجزست و در مان مردست
 حرفے ز دم از توبه دله از منرست
 آن را که دهنے بانست فرخنده دهنے باشد
 همه گویند ز سمرغ نشان نبود و باز
 بے رخ خوبت وصال بر رخ خوبان شهر
 تیرش بر قیسم آمد و شد جان من از تن
 بلسے میفرش آئی اگر ت نیا نو باشد
 گویند که در بهشت حور است
 شب را سحرے خوش است اما
 اما شب و صل عاشقان را

در نه هر گز بے سبب کس دست را دشمن نه اشت
 با همه خصمے کسے پروانے هر من نداشت
 من بقر بان گله کز همه پر بخار ترست
 عاشقے پیشه کند کز همه دشوار ترست
 گفتم لول دل من کز همه بیمار ترست
 من عاشق بے نشانم اے دوست
 در نه بد اخسته همه ناله و آه هست
 که با وجود تو حاجت بر دشمنانے نیست
 بشمع عشق گنا هست چو بوفالے نیست
 بهاس خون من این بس که خنجر تو نریخت
 مگر روه سخن امشب بمن دداشت
 آه ازین درد و در زمان انقباض
 تر نسیم بدر سیکده ام بار نباشد
 جز بر تو نظر که زدن بر خود ستمی باشد
 بحث کیفیت نقش خط و خالش دارند
 گر بکند دیده باز هر مژه نشتر شود
 زو بر تو گرے زخم و بن کار گر افتاد
 که ز هر طرف در آسے در کعبه باز باشد
 هر گز چو تو اے پسر نباشد
 گر ماه رنخے بهر نباشد
 آن به که ز پے رحس نباشد

این مے کشد نم که مے کشد عشق
 ارغوان از ترا که چن بارے که جام
 غم ماگر به دب یا غم نیست
 پرده راز حسن یغان پاره شد
 حال دل به عشق بازان گو وصال
 وصال آن نبود گو بخویش نه پسند
 گرد و وزرے و گرانده چنین مے گذرد
 عقل تو در دست بی سودا کن
 چون دور بکام تست گزیردی زیبد
 گر چشم تو نوحه خوارست جانها همه بستانه
 سودا بندان و آب بر آتش نشان نیست
 بس نشانه وصال لب ببلوری و بنو
 ناز مرا بنویس عشاق ملاسه دارد
 نه همین من چو خیال نه شدم از یاد نیست
 شاگرد ما بدر خانه امروز گذشت
 اے دل رنگ سیه لعل پرخشان نشود
 آه دل در دل تو راه ندارد
 آتش و دوزخ و آشوبه قیامت هست
 وصال پرده پیفکن زکار اهل ریا
 بهر نطفه رقم زده خامه قدرت مکافات
 ز شیخ صومعه فرق ست پیر میکده را

مارا و ترا خیر نیامش
 پرش را ببارغوانی مے کند
 ترا باید که شاد به کم نیامش
 بازان مہ پارگان در پرده اند
 زنده ایامت و باستان مده اند
 جفا و جور ترا اگر چه غیر راشاید
 دل بجان پیرسد و کار دین میگردد
 که بلا چه رود و بر سر عاقل برود
 چون حکم بدست تست گریغ زنی شاید
 و زلفت تو طیارست و لهما همه زیاید
 اکنون کنه خاک از دست بر مباد
 از دل این آتش سوزنده بدر مے نرود
 آفت خویش بود بر که جفا لے دارد
 هر کس در دل خویش از تو خیالے دارد
 سوخته شهر ازان و جبرے و خالے دارد
 گفتم لازم محور شهید در خشان نشود
 آه ازان دل که راه آه ندارد
 پیش آنان که گرفتار غم مجسمند
 که چون نگو نگریه جمله سالکان رهند
 وصال سایش را خواهی مرغان کت نرنگند
 که دید و عیب مکر و آن ندیده عیب کند

گفتش بوسه از آن تنگ شکریه است
 شش میخواست ز موی بجز المات آید
 نیست در بزم تو آسایشم از بیم قیاب
 گریه دولت غرض است که زحمت نبرد
 بر زبان تو گذشتست مگر نام وصال
 از پدر میراث نرزدان آدم عاشقیست
 ندانم از تو چه باشد نصیب محرومان
 اگر داری سر به با عشق نو بان
 همین زمین بدبان تو با ختم دل و دین
 پرسه که از نظر آوست به پردخ در دست
 عاشق و غنچه با از عاصی خوابند
 بعد از این با ده پنهان بخورم اسه زاهد
 گریه لب خجسته نیست عذر خست زمین پس
 مارا بهشتیار به استادش خشم من
 طرقت تنگه است بی داغ در او وصال
 کرد وصال این نام را نهاده به بر خوشتر
 بوسه ستانما چه چشم شد و کله با شکست
 از پس عمره و طووت حرم و سینه و و قوت
 نخید شد به ده کاشا به همه از نقل نه بین
 و خمر ز بانگ چندیست طلاق افتاده بود
 بار داد و دم طلاقش باز کرد و رجوع

گفت کین نقطه و گریه قابل قسمت نبود
 لیک او را بدر میکوه رخصت نبود
 از چه گویند که اندوه بخت نبود
 دوستی بهتر از آن نیست که دولت نبود
 زین که این نام یکام همه شمشیر آید
 گریه بدینی این فسر زنده ز اذل عاق بود
 که محسبان تو در آرزوی یک نغمه
 ترا باید که میسرم سبب نباشد
 به هیچ هر که تجارت کند خسارت کرد
 مگر خبر ز چنین حسن پرده در دارد
 چون بلا آن قدر بالا نیست بهمان تو آنگرد
 گفتم که دهد بوسه ریانتوان بکرد
 رویتو باغ غلغله است در غلغله نباشد
 مهر درون نهفتن سبب مهر لب نباشد
 وقت این بسکه دانست که بفرقه افتد بود
 قسمتش از عاشقی یکسر خراق افتاده بود
 با شش با بهمان گونه خزانست که بود
 دل جهان متکلف و به مغانست که بود
 باز در خانه ما آن رخصت است که بود
 تلخ بود اما چه غمیرین در نایق افتاده بود
 هم ز بیم محسب بود اطلاق افتاده بود

تو به از مکتب گردنت کار به بچک مد وصال
ز لعل شکیب تر از نافه چنین کرده اند
دانه های تن به بین احوال جان دول پیرس
هر سر جنگ و ستیز و خشم و کین ست و غرور
خو شتم دشمنای از یار آخرم و بانس داد
پریشانی برفت ره نیامد
و فاد مهر در آیین خو بر دے نیست
آه از سبزه صد دانه که شیطان صفقان
گفتم چه سر اید و لببت جان و هند خلق
گفتم به جان ز لعل تو بوسه توان خرم
گفتم بهای بوسه چرا نقد جان کنند
گفتم که بوسه عقیقین لببت نواخت
از آنیکه فاش شد ز خرابات فاش نشد
شعبان به سخن من ندید و می گویند
و اعطای عاشقان گوهر لبستا خیر را
کیکه شکوه بچران نمود و شکوه وصال
کس را جمال طعنه کس که بود و ضلال
آشنای جام ضمای از خرد بیگانه شد
ز ابد از شباهد و ساغر کندم منع و خدای
زشت کرد و به چشم همه زیبا افتاد
هر چه آنوقت بودیم در آیامی چند

این همدا کرده یلالتفاق افتاد بود
لعل نوشین تر از یاقوت ما چنین کرده اند
زانکه دایم جان و دل را چشم ظاهر بین ندید
ایزدش گوئی براسه خاطر ما آنسید
و که دل زد دوستی بخت آنچه از دشمن شنید
که ما را از پریشانی جدا کرد
به طریقه بود خو بر و جفا بکنند
راه بس مردم هشیار ازین دانه زدند
گفتا خیال ز بندگی جاودان کنند
گفت اریهای بوسه ما را ایگان کنند
گفتا ز بهان عزیز تر بے کو که آن کنند
گفت آنکه را بخون جگر می همان کنند
کان کن که گفت قهقهه ما هم ز ما شنید
بدرد چار و زاده صحر تو اسفندی کرد
زانکه بچران دیدگان زد دوست با و می کنند
نه عاشق است که دور از تو بوالهوس باشد
گر کار با حواله بحکم قضا کنند
و ختر ز را اگر بر عقل کا بین کرده اند
همه را وعده کوثر ز کف حور کس کرد
تلخ گفته و بکام همه شیرین آمد
آن خرابات معان شد بهر جامی چند

بوسها گفت دهم زبان لب پنچون شکرت
 دولت و اسباب دنیا همچو زلف یار است
 اول اندر کوه او جز نقش پای مان بود
 درو عاشق را طیب عشق شناسد و او
 ستم کرون کشت بجز آورد غم ششم آورد
 از غیر دوست مارا باید نظر به بستی
 آن را چو غم که خشم در آزار او بود
 در دایه تو میدهند چه اندوه جان خور
 فرخنده روزگار که آنکه باز نشد
 از یک نظر نواز دو از یک نظر کشد
 آنچه آمد دوست بین کرد بر دشمن گماند
 وزن انیسیم بین طعن به شب مهر دوست
 ای که گفت در خنایات مغال بدبایست
 مرگ شکل بود چمن چو یار آسان نمود
 آنچه خفا کرد بدید بیگانه گئی آن خند خو
 با صبر گفت اگر عاشق باشد بگریم
 آن را که نظر دوست و نظر باز نباشد
 گفته که نظر باز کن زهر تیغ خوبان
 قرار بدو دلم با قرار و دین با دل
 مآب نه مهر و مهر نواز در نظر فرست
 بدگو که ماکه غیر مگو که نه مانعید

آن همه بوس رسیدت پیش پای چند
 ز آنکه در جوش حبس چن پریشان بود
 آخر آنجا از هجوم خلق جاس مان بود
 این شفا از آن اشارات دوا بر دیرسد
 گو که آن بیگانه دشمنی آشنای نبود
 کرد دست از عنایت با ما نظر ندارد
 بیچاره آنکه دشمن او یار او بود
 تیغ ارتو میرز ز چه پر دای سر کنند
 روزی به شب بر نرویش به سر کنند
 مامنده ایم اگر بنواز دگر کشد
 شعله با خار و خس دهر قی بجز من نکند
 با که آن پاه و فاکر و که با من بکند
 این غلط گفته وصال آنجا مکرر است
 عشق کجاست به چنان مشکبک شایست
 بیوفائی میکند چون آشنای میکند
 گفتش شرط است آنست که مایل گیرد
 مینا شمارش که نظر باز نباشد
 این را بکست گو که نظر باز نباشد
 و گر چه ماند که از مانبر و تا برود
 بحکم آنکه کار نازنینان نازنین باشد
 دید آنچه را نگفت و گفت آنچه را ندید

اظهار بود سبب بزبان می کنند خلق
 عشقانمان زآمد میان زان بود وصال
 ندیده نه بهین چهره لربا باید
 وفاست زینت خوبان چو عدل زیب ملوک
 بخشن خلق توان نیز دل ز خلق بر بود
 مگر تو باغ بهشتی که خلق از زن و مرد
 بیا که حالت اهل وفا کس دانند
 با هر که گفت گوز پشته قتل من نمود
 زلف سیاه دیدم در گردن دل بند
 نه آفرینک تاب و سحر ما با همه سخنی
 کنتمش ای یار هر جا که میباش از نامز گفت
 ای که میگفتی وصال از گفته ما سر کشید
 از بسکه خو کرد دست دل باز نمیشد ای ترک خن
 سخته ز دوستداران ز ره کرم نه پرسد
 چه قدر خواهی از دل که بزلف یار گیرد
 دل از و ندید یار به نه وفا نه غمگسار
 بدل وصال بود این که تو در کنارش
 میردم در کوب میهر به با مید و فنا
 این غم و درخوخته کش عقل میخوانی وصال
 بجز اندم گوش است باز بود اعظمستان
 خون ریزه و کش نیست که دامن تو گیرد

کس در جهان بجز سخن از کیمیا ندید
 از این کرده چو کشید و وفا ندید
 هزار شیوه بنیان را بجز وفا باید
 که گفت هر که مکر و ست سبب و وفا باید
 بهین نرو و دل فروز و دلربا باید
 با تمام شب و روزت از خدا خواهند
 که پیش دوست و وفا آورد و جفا بد
 کس بر خلاف خواهش با گفت گو نکرد
 مگر ز و نداشتیم دام دل ما گردو
 و نه از سنگ با به نکتست تا حال من فانی
 خوب و راعا شوق بسیار هر جا که کشد
 جان من جز صبر و ادرا به چه فرماست گفت
 یاد نگاهت گر کنم در سینه خنجره شود
 نظری بدر و مندان ز شرف انداز
 مگر او قرار دارد که دلم قرار نگیرد
 بکدام امید و امید سبب را یار گیرد
 تو نیاید و اکنون دل از و کنایه گیرد
 دل به پیش کافر به تو اجم می برد
 می فروش از سر یکا به می شداجم می برد
 تو ساقی را بگو که گوش مینا پند بردارد
 رشک آیدم از خون که گریبان تو گیرد

عجب بود دل سنگین سینہا بلورین
از مهر تو ام در دل گنجینه چنان یافت
تا چه خوابی بود کا بد بخت بیدار مرا
در کاخ چوشت کلن جو بتخانه چسین کرد
دو شکم که دست در خم زلف نگار بود
دائے وصال از چرسید کردن نامہ را
ویدہ سے پو شتم کہ یکدم از خیالات باز دارد
ولم زد دست فراقت کشید اینچہ کشید
شکایت تو بان دل بر دم کہ یار تو بود
ما و لغل تو کہ تاثیر شکر خندہ اوست
ہر چہ او بر جورا فراید من افسنا یم بہر
بنویس کہ تا عیب و صلاست بشمارم
ز خاک کونے تو بر چہ دام غبار نہ بود
بینیکہ عشق دہد ز ندکاسنے جا وید
ہر کرہ کا قند بکار سے سے توانش باز کرد
سبزہ سیراب شد و گل چمن سے آید
باغ کوئے تو مگر کلبہ عطار انست
دروغامیت در مان بخشید
شادم کہ خوابیہاے عشق از اعتبار مکنند
بعد از نیش نجسم زلف پریشان ندیم
تا وصال از سر کونے تو جدا مانداورا

وصال گردے از سنگ شد و محبت نہا شد
بلداخت چنانم عشق کو خلق نہا نم کرد
زانکہ تا پوشید چشم آہنگ بیداری نمود
در باغ پوشید باغ چو فردوس برین کرد
ہر آرزو کہ داشت ولم در کسبار بود
شد ہم آمدش کہ غفوی امیدوار بود
باز سے بینم نہان دل با خیالات راز دارد
کہ تا ز جام وصال چشید اینچہ چشید
حکایت تو بہ آن کس کنم کہ جور تو دید
اینچہ آب خضر و باد مسحا دارد
ماجراسے ما و جانان سکا کجا نہا ہد کشید
شد نوشید و حق گوید و سلاو سن ندارد
بشست اشک و مرا از تو یاد کار سے پو
نبشتہ بود خطے ایک بر مزار سے ہو
انکہ افتد کاہ او باز زلف خوبان چون کند
غنجہ زو خندہ و بلبل سخن سے آید
یا مگر قافلہ مشک نمن سے آید
ز خم کیفیت مزہبم وارد
تر تم چنان خوارم کند کز چشم یارم افکند
انتیلا دل ما کمر بخت مانا باشد
نہ دل باغ بود نے سے صخر با شد

باین سندانے و ممال ز دام خوابان چون رہی
 ناله و دوش ترا بر سر بید او آورد
 آدم از روی معنی آدمی است
 غالب اینان که آدمی شمرے
 از برون نوش و از درون نیش اند
 کے سزا دارد دوستی باشند
 رو بدیوار کردن اذی تر
 غیر از غمت که در پی خون ریزی نیست
 ناله شبگیر مارا مختلف باشد اثر
 اے رقیب از محرم گشته فریب او بخور
 نظر بر من و بخور فلک در نہ چه سود
 گفتش ز غمت را نہ بود تریاقتی
 غصہ خود چه گویم ہمہ راستی
 خوش بود ناله شدان گوار و خوار شکایت
 مہوئید یاران کہ محسوس ہے آرد
 دین بود سخن کلان لب بود چون غنیمت خندان
 گر چه از بہر فریب و گرانست خوشنم
 زانچہ بدست آوزے باز مانند بدست
 یاران یو فاد مہر بارے *
 خدمت یزدان کنے یاد از جنیق مکن
 عشق کم از کعبہ نیست تو ز شتر کم نہ

سبکے از قفس گرد در با مرغیکہ گویا میشود
 تا دگر ناله اشب چه اثر لا دارد
 تو بصورت مبسین کہ بسیار اند
 ہمہ گرگان آدمی خواہند
 در عقب نیم دور نظر یارند
 کہ بصد دشمنی سزاوارند
 نہ بدنیان کہ نقش دیوارند
 ہرگز کے باہل و فاس مہربان نبود
 در خواب آرد دانا خلق را بیدار کرد
 زانکہ با ما ہم ازین مہر و وفا بسیار کرد
 کہ اشارت کو قانون شفا سے داند
 زیر لب گفت نہ انکم کہ خدا سے داند
 قصہ دل چہ نویسم ہمہ راستی داند
 کہ دے نعمت از خوار و سفلان کہ نہ خد
 گر از تربت من گیا ہے بر آید
 سخن گر هیچ باشد این بود کان لب سخن داد
 بد و روزے کہ مرا یار گرا سے دارد
 آب رخ خود مہر بادہ بدست اند آرد
 یار افسر ایند و تو بازار
 طاعت جانان کنے چشم تلافی مدار
 راہ دور و پیچ غار خور و سر محار

شعر وصال است نئے ہے غار
تو غور شید زبستانے ومن عور
کش چارہ کنیم ز آب انگور
تو نہال گلشن حسنہ موما ابر بہار
چشمان من ہنوز فشار نو آب نار
یارب کہ گفت کز جہاد ایم بہ پشت پانگر
ہر چہ دارے نے فردش نے بخور

ہر چہ خور سے بادہ تھار آردک
چہ اشتاق دیدار بٹ نہاں
گوزا پدخت کبغروم سرور
نہیے داریم باہم احسار از اراکمن
وے بر شہرہ ام و دانارش بسر و بن
تا کے نظر بر پشت پا بہر خدا بالانگر
کز جہتے راہ کوسے سے فروش

قطعہ

نجویم نجویم ہے قصر قیصر
ہر قصر بہ ساحت کوے دبیر
سہل ست اگر تو دوست دشمن دہی تیز
بندہم کشو دم و غدارم ز نو مگر یز
ہر کجا عشق شد شکار انداخت
از خدا خواہش بے ہزار
بہر ہواسے تو دان سر بہستان نیاز
آنچنانم من ازین کردہ پیمان کہ پیر
نومیدم باش دور وفا کوشش
زان وہان خندہ یاکہ گفتارش
تا وصال حسہ کار دل کھد یاکہ بخویش
خلافت خویش کنم نے خلافت فرمانش
وران ساعت کہ باشم مست مدہوش

نخواہم نخواہم ہے تخت خاقان
مرا تخت یہ خاک و رگاہ جانان
باد شہنشاہ محبت و باد وستان ستم
زانا دیم چہ سو دچو من تو در دل ست
فرہ و لاغرش بود یکسان
شب وصل تو گرچہ کوتاہ است
بدل خیال تو دان دل بشاہ را دہد
تو بہیکروم و با او بہ نہان نے گفتہ
گر جان برود وصال در عشق
مے ندانم کدام شیرین تر
ول ہزاران کار دار من دل کام فزون
خلافت شرط وفا ہر چہ دوست فرماید
نصیحت مے پذیرم ناصح اٹا

خون بہاے فرسہ شدہ شمشیر ترا
 گلست و طبل و نواز و شمع پرہیز
 گردستانند برہن میشت
 جنگ مگر تو بہ میست شنید
 غمسم چہ خورے با ذہ رنگین بخور
 دارم بگوش یک سخن از پیر میغوش
 بنام ایزد چہ چالاک است ابروی کمان گیرش
 وصال از بسکہ خواندیم دل نقش توے ترشد
 وفاے غم و ان چندان نیاید
 شدم تر دامن از آن شوق ترسا
 بہ بخشے گو مرا بر شوق ترسا
 از توبل زباہد تو بہ کن تا گویت لبر اول
 از مایخ چسبے تا سبے کہ داریم نسبت
 دل صید نگاہ تو دہے از نظر خویش
 وے دارم کہ در ہجران نمیداند شکیبائی
 گفتہ کہ یار کس شو میخواست خنم ریختن
 از کعبہ و کشت چو تہ صود روی اوست
 بجای نعرہ زباہد کہ دل خراش افتاد
 غمش کہ در ہمسہ عالم گنجد از تنگی
 تظاوتے کہ میان نیست و شجہ این نیست
 جان باغضن زجرمان صبر از بلاے ہجران

مگر ز ناز خست لے بسر کشتہ خویش
 چرا من نیز بنشینم مے با وصل یارے خوش
 عاز زبے عاشقے خرقہ پوش
 زانکہ ہمہ لحظہ در آید بچوش
 نہ ہر چہ نوشے مے گل رنگ نوش
 خواہے ز غم گزند نیابے پیالہ نوش
 کہ بر یک دل کمان بکشد و خلقے خستہ ترش
 دعا مانے کہ در پلاد و آہن بود تاثیرش
 بت شیرین بحال کوہ کن بخشش
 مرا یارب تان سہیل بدن بخشش
 خدایا شوق ترسارا بمن بخشش
 کی دے کہ ماست از دہے تو بہ نتوان خویش
 دل تو بخفا جو تن من جفا کش
 بر مرغ رسد تیر و لیکن نہ پر خویش
 بستے دارم کہ گریہم ز ہجران نیست پرویش
 ہر گردن خون من تا دست کس درگرویش
 گر رہ بہ کعبہ نیست مقیم کشت باش
 خروش جنگ بیان کرد از ماے و قیق
 بجز تم کہ چسان جائے کرد در دل تنگ
 کہ تنگ من ہمہ نام بست نام او ہمہ تنگ
 آن در رہ تھا سان دین در غم تو شکل

نخت پاكے فلی شطکار راه رہیست
 ز راه دل بود اندر جسم چانت راه
 بشعر وصل ار تو خوانی از لب شیرین
 هنوزم یاد آن وادی هنوزم شوق آنز دل
 همیشه عقل باشد پند فرماے جہان اما
 تو بخود یاد مانے کر دے
 تو ز شدم و من از حجاب خموش
 مدام تکیه به بخشایش این زیان دار
 ز بس بیاد تو بر ماه جنگرم ہمہ شب
 بجز وصال حجاب میان ناو تو نیست
 و ابرو مان ہلاے ہمارفش چو ہمیش
 جدا ز روے تو گر ہو شیار و گر مستم
 سزائے من کہ ز دام تو ماندہ ام محروم
 وصال اگر بنواز د و گر رہا ساز د
 تو در دل من ز ہجرت درخشان نام ز لقا
 درست است اینک یاران رنگہ ہم پندار یار
 بغیر دل کہ در و بودہ و من نہ تو عافین
 یک نکتہ سر نزو گمے از بچگان عشق
 با سحاب غائقہ منسم امردہ و خسرہ
 تا مکن ست طرب و مشوق دے وصال
 برون آید گرا ز اعلا ش حدیثے

بکاست آب مغان تا دیم طهارت دل
 بیار بادہ و اول بدرہ طهارت دل
 بوسہ الحق سست است بد لب فاعل
 کہ لیلے را بودا و اسلغے را بود محل
 بسا عاقل کہ مجنون گشت مجنون نشد عاقل
 نیک باد اجزاء . بد خواہم
 کہ فگندے چنین در افواہم
 کہ غفلت آرد و اندازد بت بشرب مدام
 گمان کنند کہ انفت فسادہ با قہرم
 بگردد رسد از عشق در ہمیش بدرم
 و ماہ نو کہ بود ز فرس از ماہ تمام
 بد و بستے کہ دے فارغ از تو نہ شستم
 چنین کہ دل بخش و خاہر شیان بستیم
 همان اسیر محبت کہ بودہ ام ہستم
 کہ شوق وصل یوسف دارم و یوسف بنداہم
 تو خود اشک مرا مانے و من جوے ترا مانم
 بخت جوے تو نمے بہ خرابہ و دیدم
 از خامے ست اینکہ من اظہار میکنم
 و ان نیز رہن خانہ خار بے کنم
 نامکنت نیز کہ ہن تو بہ نشکنم
 ز بس تنگے نہ گردد ہچ معلوم

پیر ز ما که خواست با ده گرفتیم
 تو به کم از شیشه نیست در کفستان
 نے مطرب دے ساقے دے شاہد نے جام
 با صاحب کرمت بہتر تر از شلخ بہارم
 تو قیاس لی مارا بید لی خویش مفرما
 ہم خود میدہے می ہم زمستے میکنے عیسم
 گو خود مباحش مطرب و ساقے کہ من ز عشق
 چون نیست چارہ ام ز غم از جو آسمان
 من بلول از خلق و خلقے از فغان من صال
 حال زندان خرابات ز من پرس کہ من
 سادگے میں کہ ترا ششکے کار وصال
 چلو نہ باہر کہ ان دوست را نظارہ کنسم
 اگر چہ چارہ از صبر بر نئے آید +
 مادر زاد بہ پیوند تو ام ناف برید
 زمین پس بجائے خرقہ لگارسے بہر کشیم
 پیر معان بہ تربیت ماکفایت ست
 ز بن یاد تو شبہا ماہ مے نگر م +
 گرفتیم این کہ تو دادے و بستدم ز تو بار
 نداشت پیرہ در ایران روایت تو وصال
 اگر چہ در ہزار اسراف شدہ بگفتہ شاہ
 شادم ازان کہ کشت مجسم مجسم

شلخ با شیشه گفت تو بہر شکستیم
 تو بہ بدہ ورنہ بشکنیم کہ مستیم
 اسے شلخ نگر ما چو تو از اہل بہشتیم +
 با سموم سخت زرد تر از برگ خسندیم
 کہ توانے تو گذشتن ز من و من نتوانم
 ہم خود میکنے مجنون و ہم خود مے نمی بندم
 بے نغمہ در سماع موبے با وہ سرخوشیم
 آن بہ کہ تا کند غم خوبان مشوشیم
 وقت آن آمد کہ چندے روی درامون کنیم
 سالما خدمت این طائفہ از جان کردیم
 خویش البتہ آن زلف پریشان کردیم
 مگر چو اول خود را ز سنگ خارہ کنسم
 بغیر این کہ صبورے کنسم چہ چارہ کنسم
 شکر مے رسد از طالع مادر زادیم
 بر جاکے طلسان قبح مے بہر کشیم
 اگر دن ز قول ناصح و قول پدر کشیم
 لگمان بر ند کہ الفت قتادہ با نگریم
 دل شکستہ مجسم روح را کجا بہرم
 باغ خشک چہ حاصل ز نغمہاے تریم
 بیار مے کہ بند سود مند یک ہنرم
 ترسم ز بیم خلق نیاید بہتر تبیم

عمر خود بیند و کار نصیحت نکند
 آن زمان خوار بشدم که غم آگاه شدی
 همچو سعدی سخنم راحت جان است وصال
 گل گلزار بیا و رخ او می بویم
 گرچه بے او نه مرا نام نه درستی است وصال
 می ده می که بهار است بفتوا می حکیم
 میکشان خوشدل و ز یاد غمین انداز می
 من و راه ریا کاران معاذ الله بگو خط
 تو از زمانه جفا جو تری و نه چه خوشست
 اگر در زمان کنه می در و مندم چ
 یک بندم بود و بهر که رسیدم سو دم
 هر کجا طره بیلے سنه مجنونم
 عشق تو گفتم که نهان کنم زرقیان
 اگر چه خوشستن از خاطرت فراموشم
 ای صبا اندک آهسته گذران سرفرا
 قزایم هر چه ما فریاد بر بیند و افزاید
 مگو بگریه خوین دلان اثر نبود
 آه دل من بجان من شر را فکند
 بنیدم و گو عهد باز بلف خوبان
 نه آن بے مهرایم که چنانچه از تو بر گیرم
 بدست شیشه دست جگر جام دارم

اگر بداند پدر این محبت ما در ندادم
 من خود اید و سب ز چشمت ز کنون قلام
 که هر از تربت شیر از چو سعدی زادم
 سر دستان بخیال قدا و می جویم
 مشرم دارم که کس نام بر و با اویم
 ترک می خاصه درین فصل گناهی سب عظیم
 گناه میسر فراید بدل و طاعت بیم
 اگر خمریست مینوشم اگر حشمت می بنیم
 که با تو شرح جناح زمانه پر دارم
 و اگر هم نمی بس داغ دارم
 یک دلم بود بهر کس که رسیدم دارم
 هر کجا سجد بشیرین ذنبه فراموشم
 ناله خبر میسر هر ز سوز نهسا بنم
 یزدنیالی توشب تا سحر در آن غم
 که بستان بان شب بهر چین دارم
 درین بازار خبر ناز و بهار می بنیم
 که ز راه آمدنت راز چشم ترستم
 آه که هم خود بهر خویش نشانم
 و اگر اعتماد می بهی ندارم
 بخاکن هر قدر خواهی تو من مهر نقد دارم
 علاج فتنه آیام دارم

غمت را در دل ناکام دارم
 بنصرت و دست شدی گفت این نه خلق نکوست
 باتوزین پس ز ہنایون سے بغیش باشم
 اگر از کرشمہ ساقی نیند رستم ز شونے
 تا دم گشتہ گرفتار گرفتار دلم
 تا دلمے دست اند طلب خوابانفت
 کماہ اربے دیم زار و گم از خستہ دلم
 دل بر مید از من از بس دل و دل میگویم
 بسکنا لغت یاران دلم افندہ وصال
 سحر باتو گویم حکایات مستی
 غیز تا دفر دانش گرفتار بادہ کنیم
 در شک غیر سدا پا وجود من بگرفت
 ہم نیست کہ رفتی از کنسارم
 از نام چه اندیشم نامست ہمہ ننگم
 شیخ چمانہ شکن تو بہ ما تملقین کرد
 وصال از ہنر مندے و نکته سنجی
 تا بزم سہریغان را چون شمع برافروزم
 سن آن محنت کیم کہ کینہ میدارد در رخ از سن
 تو باہر کس کہ خواہی باو چہ شادمان نشین
 بنود صبر و آراسے کہ کدم بر سر ہر ش
 بہ ہر دم و صلح ہم از توان بے التفاتی تا

چہ غم از گردشلی ایام دارم
 بدوست خصم شدن را بگو چہ نام کنم
 غم وہی شاد شوم جور کنے خوش باشم
 تو گواہ باش ز اہد کہ زیادہ توبہ کردم
 دل زیاران ہمہ بگرفتہ ام و یار دلم
 حایا از ہمہ نومیسد و طلبکار دلم
 این منم آہ کہ عسرے ہمہ در کاظم
 گشتہ ام خوار جہانے نہ ہمین خوار دلم
 آنکہ ادیار دلم بود بود بار دلم
 کہ امشب ازین بادہ ہوشے ندارم
 غم فرو شیم و اثاث طرب آمادہ کنیم
 باین ہمین کہ بر ہر ش چو شمع جادارم
 و زیادہ ز رفتہ ہنوزم
 از ننگ چہ بر ہیزم ننگست ہمہ نامم
 آہ ازین توبہ و چمانہ کہ بشکست ہم
 ہمہ دارم و بیچہ حاصل ندارم
 از آتش دل دلم سے سوزم و میسازم
 بصد محنت ز خوابان ہر کراہیدہ اگر کردم
 چو من فکر دل خون گشتہ از جاعے دیگر کردم
 و گرنہ بار ما اند کوسے اوج سہر ہر دم
 کہ سہر تہا سے ایام فراق از دل بدر کردم

شب و صبحم کایما بدل بود از خراتیما او
 درین گلشن وصال آن بلبلیم کز سرت دای
 اگر تو چار و کارم کنی و اگر نه کنی
 مصوتی بیا بسوی خرابات رو کنیم
 قصه زلفت تو با باد کنیم یا نه کنیم
 من آدمیم الفت با آدمیان دارم
 گویم اید و هر روزی تو ندارم دارم
 یا که وز دیده بسوی تو نه بینم بینم
 حاصل زندگه وصال از همه عشق بود و بس
 از تو رخ باز نتابم که تو بے غمخوارم
 سلطنت را پیش ما و قیام با نماند
 ای که نگفته مایه اخباری است دل
 یا راز بد گوئی خصم همتناخت
 رند بے و عشق باز و سستی کم ولیکن
 زاده ز خیال زرق بگذر
 من بے خود ازان دگر چشم مستم
 اگر در خرابات اگر خود کعب
 وفا از گلرخسان زیبا جفا هم
 تو نه عاشق نه حیران نه غریب و نه پریشان
 حسته غمزه دل آشوبم
 فریب چشم جادو بت نه آنت

بیک نظاره جان واکم حکایت محکم کردم
 هزاران گل شکفت و من نهان بر زیر پر کوم
 خوشم که ره تو دادوست بخت غیر دارم
 آلوده است خرقه بے شست و شو کنیم
 عاصی راز تو دل شاد کنم یا کنیم
 که حور بنان جویم چون طبع بسو دارم
 یا دل اندر خم موسی تو ندارم دارم
 یا گذر برسد کوی تو ندارم دارم
 گر چه نداشت حاصل از سر عشق نگذرم
 وز تو دل باز بندم که تو بے دل بندم
 تا بکویش با گدای بے ساقیم
 با چنین دل راز اولی باختیم
 خصم یا رهنه بود و مانشتناختیم
 صد بشکر زرق و شید امانت نمکنم
 من تو به خویش داشکستم
 خلقه بگمان که بستی پرستم
 بهر جا کنم رو بیا تو هستم
 و لے زیبا ترست این ادو با هم
 بچنین کس چگویم که چه روزگار دارم
 بسته طره دل آویزم
 که بر میزند ازان پر بنزگار ابل

زلفت باین درازنئے در دست ماینتا
 خیزد ز آب بیکشان آتش غم فروشان
 محبت و دوستدارے کاتش چو آخر افتد
 پنج امید بنشان گرز ہرے خورد آب
 از ہجر آن قربان تاکے وصال نالے
 ہمیں زلفت آرام دل من
 مرا در تجربت شد روزگار ان
 مرا از مہر دستے کن بگردن
 لب خاموش اورا گفت گو باست
 یا حاجت دوستان روا کن
 حدیث و عہد ہر دم فریب ارگوے
 و گرز تنگے آن لب حدیث خواہی گفت
 کشید از خوا نقاہم در خسرات
 و عوگے مارا ہر دور کار ہادہ بجاست
 اندکے ایدل بیتاب شکبہ تر ازین
 شیخ را آگے از حرمت مے نیست ضال
 جاے ارچہ بھر دوہم بے یار بود دوزخ
 رو بزم عشرت ساز کنی جاب را آواز کن
 و فاسا موزد و خود مے نداند
 سخن بدیع دارم ز کلام نکتہ سبحان
 بستے کہ جاسے ہر ہمسامہ کردہ در سحر

ما ملل روزہ داریم او شام روزہ داران
 کاتش غم کشان مگر ہم کشد آب بیکشان
 آب از دو چشم خواہد طوفان بجائے باران
 بسیار تلخ دیدم کام امید واران
 خواہد بسر بیا دید این روز روزہ داران
 عجب تر باشد از اسلام در صحن
 چرا چشم وفا دارم زیاران
 گناہے گر بود بر گردن من
 کہ اورا نشنود گوش لبیبان
 یا چارہ اضطر اسب مانکن
 بمن گویے ولیکن گویے باور کن
 بستگے دل و دست من برا بر کن
 زہے تاثیر ورد خسر قمر پیشان
 پیر است جنگ دانا بایہ از و شنیدن
 راہ عشق ست درین ماہ توانا تر ازین
 دور نہ یک لقمہ نبودیش گوارا تر ازین
 گشت ارچہ بگلزارم بے دوست بود زندان
 ترتیب سنگ انداز کنین تو بہا بر سنگزن
 دل بے مہر الفت پرورش بین
 اگر ت نجات باید نہ برنج و نئے برنجان
 چگونہ کردہ بیک عمر جائے در دل من

بجھنے کہ کشیدہ ستے کہ افتاد ست
 مکن یاد دست مکن انیمہ بیداد مکن
 انچہ بظلمات جست خضر بصد خون دل
 دیرم آمد بخواب دوش ہلال ابروے
 جام بے باد و ندارد اثرے بشکمنش
 حکم تقدیر نگر دو چہ کشتی این غم و درد
 نیست وصال در جہان بخت شاد و دل
 کروم سوال بوسہ از آن دلاں تنگ
 ایجا مہ سہ کرد و چون آب حیاتے تو
 بے تو ادیکاش خبر داشتے از کیشب من
 بہ تیغ و تیر و کمان و کند حاجت نیست
 نمیدانم خدارا نوگر قہارم بگوئیدم
 سر بختان تیا زرم دل بخیال حورین
 ہستم ز رشک مدعی ایمن کہ خوے او
 تیر پیایے تو کند چاک دل رفو
 ز اہرزد و دست ناکم از ہزل و زلف حور
 آن را کہ باتو کار چہ شادے چہ اندوہے
 نیست بجا اگر ت شمع نگو یاں خونہ بد
 خرقہ و دفتر و سجادہ و تسبیح وصال
 چہ دآم از زلف گستر دے کہ کردے
 بکشم ز محبت اغیناں بر خاست

کربے خودے گذران ماہ را بچل من
 مہر از یاد مرا و ز تو گران یاد مکن
 قسمت عشاق گشت از دم شمشیر او
 نیست بجز کاستن حاصل تعبیر او
 گر ہمہ جام جہان بین بسر کینہ
 رزق مقسوم خود آید چہ کنے این تک و
 وہ کہ بہر زہ میر و دسم گران بہاے تو
 جاے جواب گفت ندارد سوال تو
 چون آب حیاتے تو اندر ظلماتے تو
 ایکہ با عیش و طرب میگزد و ہر شب تو
 کہ عالمے ہمہ شد جیندہ بکلا ہے تو
 و فائز و لہران مطلوب یا آزار پاہر دو
 در سر من ہوائے تو در دم آرزو ہے تو
 نگذاشت تا گذل کس نقد بکوے تو
 حاجت بسوزنے نگذاری و رشتہ
 نتوان فروخت یوسف خود را بر شتہ
 دان دل کہ باتو یار چہ مہرے چہ کینہ
 بسکہ عاشق کش و ہر فانی گذر آمدہ
 ہمہ دادیم اگر از مسکدہ باز آمدہ
 بمرغانِ حسن دامن آشنایانہ
 چہ دارے ہر وصل ما بہانہ

تبسم کرد با حسد دلربا سئ
 آغوشم از پائین نیندا زوت از دست
 خدا کے امیر بخوبی نمودہ ہر کس را
 مشکلت آن نذگل سورے فگندہ
 وان کیسوی سیاه وزارت بروزگا
 ماہ رمضان ست و دریکدہ بستہ
 تو چو آتش خلیے کہ بدستان ہشتے
 اے چشمہ آب زندگانے
 آگہ ز فنون دلبریا
 ماہے تو کنیم خون باغ
 از عشق سخن سنیے تو ان گفت
 وزیر نشان سنیے تو ان داد
 پیرے گذران وصال در عشق
 بر گیسہ تنسے از جوانان
 با جانی و دو راز تن دریای روی و ساز چشم
 نازنینان ہمہ بے داد و جفان توان کرد
 ہمہ شیرین دہنان تلخ زبانند وصال
 وصال از دل خوبان وفا طلب کردن
 سخت آن گو کہ بار تو بنشیند
 زاهد جو بہ چنگ سے زند صدا
 ہمیش آرجام بادہ داز نہد تو بہ کن

گفت اکنون تو بر خیز از میسار
 لب جوئے و لب ساقی و لب پیمانہ
 من ارشوم پے خوبان خدا پے فرمودہ
 ابرست آن کہ بر نہ تابان نہادہ
 دادے و نام آن شب ہجران نہادہ
 قدرے و بازار خرابات شکستہ
 چہ عجب کہ تند خوئے کہ بر شمنان غلبے
 سرمایہ عمر جاودانے
 الا ز طریق مہربانی
 بے ماتو شد اب ارخوانے
 الا بزبان بے زبانے
 الا بر نشان بے نشانے
 کہیں ست دوبارہ زندگانے
 چون نیست تمتع جوانے
 پیدا سے و پناہے بے مائے و بامائے
 ہم گلچہ و ذیہ از ان خاک کہ روید غاری
 تو باین تلخ دہانے چہ شکر گفتارے
 چنان بود کہ ز ما عاشقان شکیبائے
 ہر او دل آرز و مستدے
 مانشوم خبر سخن ہر منعمے
 کز ان غرور حمیزد و ازین فرد سنے

آمد پریشہ دشد جوانے
 مستوق و ہمار و مطرب وے
 پیرانہ سراز نشا ط بگذر
 طبعم نہ شکیبہ از جوانان
 من در غم روے تو چو پیران
 قدم چو کھان شد و نیامد
 اے مست شراب کامرانے
 در محفل مانے نشین
 تو باہ زینے از نکوئے
 اے دولت ناگهان چسپے
 از عشق وصال زندگے یافت
 ز خانقہ بخرابیات رخت برد وصال
 من آچنان کہ تو خاوار شوے بدیدہ نشام
 سراپے نے فرس و شان باو مہور
 ہم چندان نزدیک باہ و خورشید
 سیاہ رفت و پریشان و در نمی جو درم
 ہزار ترسہ میں ساز تو بیشکستم
 ازان دو پرچم شکن و قامت نوزدن
 اگر وصال تو خواہم فاسے خود طلبم
 بخواب دیدمت نہانہ از تو خورسندم
 علاج اگر تو کنے جسنا ز رنجورے

برچید بساط کامرانے
 اصل طرب بند با جوانے
 پیرے ز کجا و شادمانے
 با پیرے و ضعف و ناتوانے
 پیران ہمہ در غم جوانے
 یک تیر مراد و پریشانیے
 ناکاے بیدلان چہ دانے
 سوز دل مانے نشانیے
 بر ما چو قضاے آسمانیے
 ابر من چو بلا بے ناگمانے
 بے عشق نبنا و زندگانے
 مگر کہ از خم شرابے رسد مجوزے
 تو آچنان کہ من اہل شوم ز کینہ ہوسختے
 کہ ہست آن جا پناہ ہر خسرا بے
 کہ از دست بے جام شرابے
 وصال جلد سر زلف یار را مانے
 ہزار تو بہ کنون بیشکستم زیناے
 میان لشکر خوبان زد و لڑے طے
 کہ من چو شب نیم و کو آفتاب بھدرے
 کہ این معاملہ میخواستہم پربیدارے
 طیب اگر تو شوے مر جابہ بیارے

در هیچ مومنت پرواز داروم آزاد
تو اینچنین کن دل و دستان بیزار
چنان ز چشم تو مست که من ندانم چیست
ترا دشمن خونجوده را همین فرقت
زاهد دعای تو چو فغانم اثر نداشت
حریفان جمله مخمور و زینا جرعه باقی
به بزم حورا که بیدوست نوشم باده کوثر
غیرت گل در نظر دارم و رشک علیل
تا تو چون سرودین بلغ بگشای آزاد
شکل از عهد این کار بر ایتم صل
ناکه فرماست عشق و دست ترسم
بوضع چنان طلب کند از من
نکنی ترک این پرده رویان
شکوه ناکرده را تفسیر بشنوی و بزم
حسن که سخت مست پیمان
نظیر کاش نبود که کست بهر و وفا
باستان هر که بست پیمان
زیت غمناک ناسکیبان
و من او کجا و غنیمت کجا
منع کز مهر تو باشد من بے پروائی
بغیر از حسن خوبان خرمی نیست

چرا لشکر با که بدل دارم از گرفتار
ندوستی بخدا دشمنی و خونخوار
اگر بیا و کنسم روزگار به پیار
که دشمنی کنی و دوستیش پسنداری
نان پس به پر میسکه باید تو صلی
مگر در مان در و ما بچشم خود کند ساقی
مرا این جان گزار هر بے بولن ننگ بد
همه خورشید از یار بے گلشن میسر
بایدت محتلی با دخنانش باشی
ما باین بیدای عشق باین بے باکی
که مبادا در و کند اثر
بغلط سویم اگر کند نظر
بهر حور بهشت اگر بشنود
خدمت آورده را یکسز بزم افکاشی
شما باش که نیک نا جوانمزد
چنان که نیست نظیرت کس بزیبائی
با و فنا هر که داشت پیوندی
بر دنیا کام آرزو مند
رو دمان خود از گلاب بشو
پند کز عشق تو باشد من و نافرمانی
کز دبی بهجه باشد خوشه پمینی

چو دستے باشد و دستے نکیر و
 درواکه چورت از دو طرف میکشد مرا
 دین به تحقیق بجز عشق نبودست وصال
 این چه فتنه است که در ز گسفتان داری
 خاک پایت ز آب چشم خضر کش
 من بوجوشم باشد من بجا دخیل شدن
 وصال اگر بوحالشی رسی ز رشک قیب
 وصال از دست تنهایی بجان آمد نگارینا
 بکا دل باز تو پر دازد بکارے
 الفتابت نیز با من خالے از آنا نیست
 ترک منادر بلاء خلق چه کوشے
 تو که نازک ترے از برگ گل بس عجب این
 بینای وصال از تنی از باد و لعلست
 در همه خلقت بدیعی در همه خلقت شگفت
 وصال بخوار شدی در رهش بجنبم وفا
 و شمع همه عیش و طرب بایا رسیدن غنچه
 گرم ریختی در و خو گفتن نمیداند من آغم
 در سو وفا نخواهنده لیک گیوش مدعی
 دل از هواے فیه بخش بوستان بگرفت
 گمے جامم و دگر گمے بوسه که محکم بر دگر دل
 بسیر گلشن و باغ و بیابان باز چه روم

چه باشد خالی از دوست آستین
 گر بار قیب نیز چنینی که با من
 منکر عشق بود آن که نداد دین
 و آنچه آشوب که در زلف پریان دار
 تا بشرم آید ز آب زنده گے
 جور کنی عنایتی خشم کنی کراستے
 چنان شیوی که دگر وصلش آرزو نکنی
 رسوای پر شسته پیکه پیامه نامه یادے
 که از هر کار دل را باز دارے
 بهم جو زخمی کش نمیدانم آدوی از سوزنی
 روست نگارین زلف تیره همه پوشے
 که چنانی ز ره شبان در دل سوزان من آیدے
 حسرت بخور و تا که بود بغل تو باقی
 در همه کشور پسندی در همه معنی تهاے
 چو بوالهوس تو هم ایکاشن میوفا بودے
 اشنب همه شور و غلبان شب شبی اشنب
 در طبیعه داند و در مان نمی بخشد تو آنے
 از پئے بد گمانیم قصه دراز می کنے
 کجاست گوشه دلم که بر کشم نفس
 بنام ایند عجب سودی عفا الله طرفه سوداے
 تو گلشن من و بلغم من و بهار من

کجا ز بخت بد خوشتن کنم باور
مگر از خاک جاس لاله یلعه مید بذر
وصال این موسم گل من ز نهادن کف دادم
کجائی ای که گفته از وفا خست شود افزون
وصال آن نیست که جور و جفا مهر از تو برگرد
این ره عشق بودنی بفر کعبه وصال
پیدا ست که بس دل بر بود دست نمائی
پشتت ای که از چشم نهان گشته که در چشم
ترا جاده دل تنگ من داد فکر خنجر سے
نه از آنهم باور است و نه بانه تاثیر سے

اگر معاینه بینم که در کسار من
که خلق آشفته و مجنون و دهر دم بهر
که هر کس با گل اندامی سرے وار دو سودا
بیاتار و وفای دوست خواریهای من بینے
بفر از جفا کارے که یار بهای من بینے
که تو ساران دوازده موج و جازه کن
این زلف کج از زیر کلا به که تو داری
بیات ای که از یادم بدر بردی که یادای
نگارینا تو خود صیدے و پنداری که صیادے
من داین در دبی در آن که پیش نیست تربیت

تاریخ سفینه منتخب

قطعه تاریخ ریخته قلم جبرنگار قیامت کار شاعر یعنی یجاد جناب سید محمد و صاحب

متخلص آزاد رئیس نائی دکان

این همه عجیب که نظیر فارسی | خود از برای خویش بنام تو شال | چون شمع تنظر از فزونی گشت | آزاد دقت سال که شمع تر وصال | ۱۲۹۶

تراویده کلک که سبک جناب حافظ جبرنگار صاحب متخلص حمید باشد که کلکته

هوش بانسختی تربیت | امانت و درستی است بر کمال | از پند ناچان فکر چو کرد حمید | کرد قلم غلام شعر شکر و صیال | ۱۲۹۶

چکیده خامه که بر جناب مولوی احمد حسین صاحب متخلص وافر مدرکس

افار سنت بهر دهر مدرکس و ها که

شکر این نامه باد و سحر | ایامه رتب نبوت سبک | انعام از فزوده ساش رتم | جلوه ستایش وصال | ۱۲۹۶

از مکرر که کتاب بر ایانتخاب سفینه منتخب با و لاجه ایریل مستند هر حله طبع نویشتید

مزیل الاغلاط سفینه منتخب

صحیح	غلط	صحیح	غلط	صحیح	غلط	صحیح	غلط
۴	۵	نخواهند	نخواهد	۲۰	۲۱	نخواهند	نخواهد
۵	۱۱	کنند	کنند	۱۶	۱۸	نخواهند	نخواهد
۱۲	۱۳	ندو	ندو	۳۲	۱۵	بوده‌ای	بوده‌ای
۱۴	۱۵	وصال	وصال	۱۱	۱۱	بغرضش	بغرضش
۲۱	۲۱	گوش	گوش	۴	۲۵	از او و نیمه از او	از او و نیمه از او
۱۰	۱۰	آن دارد	آن دارد	۶	۲۳	بشر	بشر
۱۹	۱۹	منار	منار	۶	۱۱	بر روی	بر روی
۶	۶	گو	گو	۱۱	۱۱	مانند	مانند
۱۹	۱۹	نبیند	نبیند	۱۳	۲۳	خوانا هم	خوانا هم
۲	۲	نانه‌بین	نانه‌بین	۵	۳۵	درارت	درارت
۱۰	۱۰	ماچین	ماچین	۱۵	۱۱	دریادی	دریادی
۲	۲	جمعیتهش	جمعیتهش	۱۹	۱۱	گو	گو
۳	۳	گو	گو	۱۳	۲۶	نبوس	نبوس
۴	۴	راه	راه	۴	۲۸	اگر	اگر